

Finansiering av terrorism, en kortfattad lägesbild

Informationen i denna produkt syftar till att ge en överblick av finanspolisens lägesbild inom området finansiering av terrorism. Lägesbilden är baserad på rapporteringen till finanspolisen och annan tillgänglig information inom Polismyndigheten.

Under 2024 var drygt två procent av alla rapporter som skickades in av verksamhetsutövarna märkta med misstankeindikatorn finansiering av terrorism. Sektorn bank- och finansieringsrörelse stod för en majoritet av rapporterna, sju av tio rapporter kom från den sektorn. Näst största sektor var betaltjänster där andelen rapporter utgjorde femton procent. Övriga sektorer skickade in relativt få rapporter i sammanhanget. Finanspolisen vill understryka att ett högt antal rapporter inte behöver likställas med en hög kvalitet i rapporteringen. En bra rapport innehåller nödvändig information, exempelvis personnummer, som angetts i rätt format och en tydlig beskrivning och motivering av vad som ligger bakom misstanken om finansiering av terrorism.

Europol publicerade en rapport¹ i början av 2025 som beskriver den allmänna hotbilden, vilken utveckling som skett samt statistik relaterat till terrorism inom EU under 2023. Rapporten ges ut årligen och tas fram i samverkan med EU's medlemsländer och andra samverkansparter. Valda delar från rapporten som mer konkret berör finansiering av terrorism återges i denna lägesbild.

Gränsöverskridande transaktioner relaterade till rapporter om misstänkt finansiering av terrorism

Av de transaktioner som finns i rapporter med misstankeindikatorn finansiering av terrorism är drygt sexton procent gränsöverskridande. I jämförelse med en analys av samtliga rapporterade gränsöverskridande transaktioner², d.v.s. rapporter om penningtvätt och finansiering av terrorism, är det ett större utfall. En tiondel av transaktionerna var enligt den analysen gränsöverskridande. Den analysen identifierade transaktioner till länder som kan ses som finansiella hubbar såsom Irland, Litauen, Förenade Arabemiraten och Turkiet. Transaktioner till dessa länder förekommer ofta i rapporter med misstankeindikatorn finansiering av terrorism. Mönster av transaktioner på jämna belopp ses i de rapporterna vilket möjligen tyder på att aktörer i Sverige använder sig av de finansiella instituten i de här länderna som mellanhänder för vidare transaktioner till andra länder.

Europol lyfter i sin rapport att högriskregioner som gränsar till konfliktzoner, inkluderande länder som Turkiet, återkommande används som transitländer för att föra över medel. Turkiet förekommer i penningtvättsregistret till stor del gällande transaktioner i både rapporter om penningtvätt och finansiering av terrorism. Övergripande i rapporterna ses flera avsändare som skickat till en och samma mottagare i Turkiet och Förenade Arabemiraten. Transaktionerna var ofta på flera mindre belopp, sannolikt för att kringgå upptäckt.

I en mindre del av de gränsöverskridande transaktionerna är mottagarlandet ett högriskland³. Av högriskländerna förekommer Kenya, Libanon och Nigeria med flest antal transaktioner. Transaktionerna till Kenya har också det högsta totala beloppet.

¹ *Terrorism Situation and Trend Report 2024, Europol.*

² *Finanspolisen informerar om penningtvätt i ett internationellt perspektiv, finanspolisen 2025.*

³ Länder som bedömts vara förknippade med hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism av organisationen Financial Action Task Force, FATF.

Figur: Gränsöverskridande transaktioner relaterat till rapporter om finansiering av terrorism

Transaktioner till Europa 65 %

Topp 3

- Irland
- Turkiet
- Belgien

Transaktioner utanför Europa 35 %

Topp 3

- Somalia
- Jordanien
- Förenade Arabemiraten

Bild: MostPhotos

Tillvägagångssätt

Ett vanligt förekommande tillvägagångssätt i rapporteringen från verksamhetsutövarna är tecken på insamlingsverksamhet. Det kan bestå av att en privatperson, förening eller företag fått många överföringar från flertalet individer som kunden normalt sett inte har transaktioner med, ofta via Swish. Medlen förs sedan vidare ut ur Sverige via en penningöverföringstjänst eller till en annan person eller organisation i Sverige. Detta tillvägagångssätt visar på finansiering av både terroristorganisationer i andra länder och finansiering av egen våldsbejakande extremistisk verksamhet inom Sverige. Ideella föreningar och liknande organisationsformer bedöms vara en utmärkande plattform för finansiering av terrorism.

Andra centrala tillvägagångssätt är användandet av mer anonymiserade kanaler såsom hawala och kryptovalutor, vilka är förknippade med hög risk för både penningtvätt och finansiering av terrorism. Kanalerna används i syfte att dölja syftet med transaktionerna. Användning av kryptovaluta förekommer i de flesta våldsbejakande extremistiska miljöerna. I rapporterna från bank- och finansieringssektorn förekommer en del transaktioner till konton hos kryptobolag som är baserade utanför Sverige. Då det finns få kryptobolag som är rapporteringspliktiga i Sverige kan rapportering från andra verksamhetsutövarna som kan se transaktioner till eller från utlandsbaserad kryptobolag bidra med betydelsefull information om användandet av kryptovaluta för finansiering av terrorism.

Kryptovalutor berörs också i Europolrapporten vilken konstaterar att tillvägagångssättet fortfarande används för att föra över medel till finansiering av terrorism. Tidigare har bitcoin vanligen använts men en övergång till stablecoin har noterats inom EU. Rapporten tar också upp att konflikten i Gaza gav Hamas möjligheter till finansiering bl.a. från länder inom EU. Donationerna till Hamas gick via penningöverföringstjänster, kryptovaluta och hawala-nätverk.

Europolrapporten tog vidare upp att inom den högerextremistiska miljön hade bland annat överföringar via banktransaktioner, kryptovalutor och insamlingsverksamhet observerats. Just insamlingsverksamheten bedöms av Europol bli mer betydelsefull för den högerextremistiska miljön. Medel kommer också till miljön genom donationer och prenumerationstjänster på live-streamingkanaler.

Finansiering av terrorism och organiserad brottslighet

Rapporteringen från verksamhetsutövarna om finansiering av terrorism innehåller även till viss del information om annan misstänkt brottslig verksamhet såsom penningtvätt men även olika former av bedrägerier, arbetslivskriminalitet, människosmuggling eller brottslighet kopplad till byggbranschen. Sådan brottslig verksamhet kan vara en del av organiserad brottslighet.

Knappt en tredjedel av de personer som rapporteras till finanspolisen med finansiering av terrorism som misstankegrund förekommer i information om annan brottslig verksamhet, däribland aktörer som bedöms ha koppling till de olika våldsbejakande extremistiska miljöerna i Sverige. Aktörerna förekommer vanligen i andra uppgifter om brottslig verksamhet relaterat till bedrägerier, penningtvätt och narkotika. Det är därför troligt att en del av medlen som går till finansiering av terrorism kommer från brottsvinster.

Bild: MostPhotos

Rapporten från Europol berör relationen mellan terrorism och organiserad brottslighet, vilken bland annat ses inom finansiering av terrorism. Europol ser inga tecken på någon större systematik utan det rör sig snarare om kontakt som upprättats på individnivå. Rapporten innehåller även nedan beskrivningar om olika våldsbejakande extremistiska miljöers koppling till annan brottslig verksamhet:

- Finansieringen till vissa grupper inom den våldsbejakande islamistiska miljön kom från bedrägerier, stölder och narkotikaförsäljning men även från lån och medel från välfärden. En betydande del av finansieringen kom från donationer och insamlingar.
- De högerextrema grupper som varit föremål för brottsutredning hade fått medel genom narkotikarelaterad brottslighet, egendomsbrott, vapen och trafficking. I likhet med den våldsbejakande islamistiska miljön kom även en hel del medel från donationer, medlemsavgifter, sportevenemang och försäljning av produkter.
- Det förekom att individer i den högerextremistiska miljön hade en kriminell bakgrund eller att de verkade inom brottslighet såsom våld, narkotika eller handel med vapen. Kopplingar mellan den högerextremistiska miljön och kriminella nätverk som delar sådan ideologi hade observerats.
- Större delen av de medel som gick till PKK tros komma från legala medel såsom donationer, medlemsavgifter, försäljning av varor m.m. men även från brottsvinster som kan härledas till utpressning, bedrägerier, penningtvätt och narkotikahandel.

Möjliggörare

Inom området penningtvätt förekommer begreppet PML vilket avser professionella penningtvättare som systematiskt tvättar pengar åt andra mot betalning.⁴ Mot bakgrund av rapporterna från verksamhetsutövarna och annan information är det troligt att vissa PML-aktörer erbjuder sina tjänster inte bara för penningtvätt utan även till aktörer som finansierar terrorism. Exempelvis kan ett hawalanätverk eller en kryptoväxlare bistå aktörer som har behov av att tvätta pengar eller finansiera terrorism. Finansiering av terrorism går ofta via samma kanaler som penningtvätt. Identifiering av möjliga PML-aktörer kan därför också ge effekt på finansiering av terrorism och bidra till att försvåra aktörernas verksamhet och finansiella handlingsutrymme.

Det är möjligt att det finns aktörer som liknar en PML-aktör men som mer tydligt riktar in sig på att skapa förutsättningar för finansiering av terrorism. Det kan göras genom att möjliggöra olika typer av handlingsutrymme åt sig själv eller andra exempelvis genom att organisera insamlingar, bilda ideella föreningar eller bolag, alla i avsikt att dölja det egentliga syftet. Verksamheterna skapas för att dölja det faktiska målet med transaktionerna, exempelvis genom att oriktiga verksamhetsbeskrivningar eller att ha företrädare som synbart inte ser ut att förekomma med brottslig verksamhet.

Finanspolisen
Epost: fipo@polisen.se

⁴ Professionella penningtvättare. Branscher, modus och kopplingar till kriminella nätverk, finanspolisen 2024. PML kommer från engelskans 'Professional Money Launderer'.